D•N
8/2 1951

Sverige och FN

Onsdagens utrikesdebatt gick ganska klart efter partilinjer. Högerns och folkpartiets talare hävdade att Sverige borde ha röstat för Kinas utpekande som angripare, socialdemokraterna och bondeförbundet försvarade regeringens politik. Bondeförbundets hållning är ställvida överraskande som partiets ledning tidigare intagit en mindre bestämd ståndpunkt; nu har hr Hubbestad uppenbarligen segrat, inom socialdemokratin framträdde två opponenter mot regeringen; hr Sandler anslöt sig i den försiggående sakfrågan till oppositionen, hr Nerman erinrade om att den svenska socialdemokratin nu står isolerad — hans ord blev en påminnelse om socialdemokratins stolta tradition av internationalism, en tradition som nu helt svikits av det svenska partiet.

Det sades ofta i debatten att skillnaden mellan de båda riktningarna inte får överdrivas. Synpunkten är förståelig; motsättningen rörande Kinaresolutionen kan i och för sig betraktas som tillfällig och för framtiden av begränsad betydelse, och det är inte säkert att denna motsättning helt återspeglar en allmän meningsbrytning rörande Sveriges förhållande till FN. Men de anföranden som hölls i går klargjorde dock att två bestämda tendenser — som i stort sett varit motsvibildande även i den konkreta fråga det här gäller — för närvarande står mot varandra i svensk debatt. Den ena går ut på att Sverige står solidariskt med FN, även om denna solidaritet innebär ankrytning i skilda fall till de västmakter med vilka vi politiskt och ideellt bör samman. Den andra innebär i realiteten att vi frångår all solidaritet så snart denna driver oss att ta ställning mellan väst och öst, kort sagt vi bryter solidariteten just i de fall då den kan vara av värde. Tydligt är också att denna sistnämnda linje inom socialdemokratin till inte ringa grad stöds av en neutralism som inte ens moraliskt kan eller vill ta ställning; från hr Undéns trumpna erklimande åt västern går vägen till hr Wigforss ovilja mot varje ståndpunktstagande, fru Lindströms öppna proklamerande av "den tredje ståndpunkten" och hr Brantings halvkommunism.

Regeringsförklaringen, en rent historisk redogörelse och som sådan välgjord, gav inte något nytt och var i de magra principiella partierna ytterligt färglös. Kritiken av den förda politiken kom fram i en rad skickliga anföranden — av hrr Hjalmarson och Ohlin, Ohlon och Andrén, för att nämna några verkningsfulla inlägg; kanske främst hos högerledaren i andra och folkpartiledaren i första kammaren både man intryckt av ett starkt personligt engagemang. Det mest intressanta var emellertid en ofrånkomlig växling i andra kammaren mot slutet av debatten. I stället för att ge en allmän översikt över vi här stanna vid några avgörande punkter i utrikesministerns anförande i detta sammanhang.

Achesonplanen förutsätter att generalförsamlingen skall kunna verka genom rekommendationer då säkerhetsrådet genom stormaktsveto är ur stånd att komma till beslut. Nu utgår den svenska regeringen från att planen inte kan eller bör användas då därmed följer risk för sanktioner — och i andra hand krig — mot en stormakt. När skall då enligt regeringens mening planen kunna komma i bruk? Här gjorde hr Undén en underlig konstruktion. Planen kunde, förklarade han, tänkas användas även då "en stormakt direkt eller indirekt skulle vara engagerad", men inte i konflikter "som startar som en stormaktskonflikt". Men denna skillnad, som inte med ett ord antyddes i utrikesministerns tal för Achesonplanen i Lake Success, kan ju rimligen ej bli vägledande för avgörandet; så snart en stormakt inlagt sitt veto i säkerhetsrådet, finns risk för att en aktion i strid mot denna stormakts vilja skall leda till konflikt. Då hr Undén i Lake Success klart sade ifrån att trupper från små stater vid ett dylikt sanktionsförfarande kunde vara av värde och ställde även militär medverkan från Sverige i utsikt är det otänkbart att han inte också skulle haft en tvist med en stormakt i sikte. Ty vilket fall kan tänkas då FN mot Rysslands veto skulle anbefalla sanktioner mot en av Ryssland stödd minderår stat med säkerhet för att Ryssland inte ingriper? Det finns inte sådant fall. Efter allt att döma är utrikesministerns uppenbara åsiktsbyte mellan Lake Success och Stockholm beroende på att han på de båda platserna haft skilda rådgivare eller pådrivare.

Lika sofistisk är en annan, mot den nu kritiserade stridanden, tankegång. FN skall avgöra vem som är angripare, står det i den skandinaviska socialdemokratins manifest. "Det tycker regeringen också", säger hr Undén, "och det har FN gjort redan när angreppet förelogs . . . Sedan kommer några trupper och hjälper nordkoreanerna, och då kan ju inte något påstå att de inte skulle ha gjort det." Alltså: hr Undén, som just vägrat att utpeka Kina som angripare, förklarar sig nu med anledning av utpekande redan skett genom FN:s beslut i juni, då vad som sedan hänt är blott att "några trupper kommer och hjälper nordkoreanerna"!

Utrikesministern förklarade det vara "ett enfaldigt argument" att "vi av något slags rädsla för Ryssland skulle låtit bestämma oss i vår röstning". Rädsla för Ryssland är inte något gement motiv som inte kan erkännas, det är denna rädsla som driver oss att öka våra rustningar är efter är. Varför inte erkänna, eller åtminstone låta bli att förneka, att denna rädsla också nu varit av betydelse — annars funnes ju intet motiv av någon rimlighet för oppositionen anser att en sådan rädsla i detta fall inte bör bli avgörande hänsyn utgående från den hänsyn till solidariteten i FN och dess värde för oss, dels på uppfattningen att Ryssland inte låter sig blidkas genom nedlagda röster, ty tros allt vet ryssarna att vi hör till västern.

Slutligen talade utrikesministern om att FN kanske i en framtid skulle bli ett verkligt fredsinstrument; nu är så inte fallet. Det är när FN genomgått denna förvandling som vi skall bli helhjärtat solidariska — dvs. vi skall inte hjälpa till att nå målet, vi skall bli solidariska då soldaterien är riskfri därför att den inte är av betydelse. Denna deklaration om att vi ställer oss utanför FN:s västerna, Skandinaviens och socialdemokratins försök till samverkan fulländades genom den knappast besläjdade förklaringen att om Ryssland går ut ur FN, skall Sverige följa med.

Sparoffensiven i Stockholm

De som i höstas kritiserade beslutet att höja utdebiteringen i Stockholm bör få en tankställare av den redogörelse för stadens finansiella situation som hr Bergvall lämnat i en promemoria till stadskollegiet. Det blir mycket berärligt under 1952 att få utgifter och inkomster att gå ihop. Penningvärdeförsämringen medför en väsentlig kostnadsstegring, som inte kompenseras av en motsvarande inkomstökning, eftersom de stegrade skatteintäkterna redovisas först 1953. Enligt en överslagsberäkning, som utförts av investeringskommittens kansli, skulle löne- och kostnadsstegringar i övrigt leda till ett ökat uttaxeringsbehov på omkring 50 milj. kr., vilket, om ej särskilda åtgärder vidtas, vore likbytigt med att skatten 1952 finge höjas till 11 kr.

Det går inte att lättsinnigt ta på de fakta som framlägga i promemorian. I själva verket visar en granskning av sammanställningen att förekommanderna med all sannolikhet blir betydligt större än vad investeringskommitten på detta stadium funnit lämpligt att kalkylera med. Man erinrar sig kanske hur Z. Höglund ihland bruka framställa en dyster prognos för att sedan i slutomgången "rädda situationen". Det är inte fråga om en dylik taktik nu. Fakta är verkligen alarmerande, vilket sammanhänger med den pågående inflationistiska förskjutningen. Skall en ny skattehöjning undvikas, fordras att en sparsamhetsoffensiv inleds i stor stil. Det går naturligtvis inte att enbart på denna väg neutralisera de redovisade nya behoven, men sällan har varje möjlig besparingsåtgärd varit så välkommen som nu.

Hr Bergvalls appell om strängt sparsamhet, vilken via stadskollegiet utskickas till nämnder och styrelser, kommer utan tvivel att mötas med förståelse och beredvilighet hos mottagarna. Redan i mitten på nästa månad skall ett s... antal nämnder framlägga sanförslag för 1952. Hr Bergvall ger anvisning på områden där sparansträngningarna med fördel kan sätta in. Eftersom lönekontot är det dominerande på utgiftssidan, gäller anvisningarna särskilt återhållsamhet i fråga om nya befattningar. En speciell sparutredning kommer dessutk.-utsk. 2:a och 3:e avd. kl. 11 fm. att verkställas av finansavdelningen som en förberedelse för den egentliga stadsgranskningen, vilken dirigenten kan väntas ynna i effektivitet.

Kryssaren "Gotland" anlöper på sin vinterkrysning närmast Gibraltar, dit post till fartyget kommer att sändas från Malmö t. o. m. den 10 februari under adress: kryssaren "Gotland", Örlogspost, Malmö 1.

Riksdagssammanträden

Torsdagen den 8 Februari 1951

Utrikesutsk. kl. 11 fm.
Konst.-utsk. 2:a och 3:e avd. kl. 11 fm.
Statsutsk. 2:a och 3:e avd. kl. 11 fm.
Bevilln.-utsk. in pleno kl. 11 fm.
Bevilln.-utsk. 1:a avd. kl. 10.30 fm. fm.
Bevilln.-utsk. 2:a avd. kl. 10 fm. Obs.
Bankoutsk. kl. 11 fm.
2:a Lagutsk. kl. 11 fm.
3:e Lagutsk. kl. 11 fm.
Jordbruksutsk. kl. 10 fm. Obs.

PRESSGRANNAR

Vid de senaste ryska valen hade Stalin accepterat kandidatur på åtskilliga håll — det brukas så. Hur detta nådiga medgivande högst officiellt tolkas framgår i någon mån av följande utdrag ur artikeln "Leningrad jubilar" i Pravda:

I dag på morgonen har ett glädjebudskap nått hela staden i prövning. Kamrat Stalin har lämnat sitt tillstånd att uppställas som deputerad kandidat för RSFSR:s högsta sovjet i Kirovska valdistriktet i Leningrad. Tidningarna har ännu ej utkommit, men telefonerna ringa i ett. I partiorganisationerna, i verkstäderna, på fabrikerna, institutionerna och bibliotekerna — överallt kände man redan till detta för alla Leningradbor så ytterst glädjande meddelande. Det spred sig med blixtens hastighet från man till man. Massmöten anordnades. Glädjebudet spred sig allt mer och mer. Ja, detta är en lycka . . . detta är en kolossal ära! Ett varmt tack, kamrat Stalin! — så talade invånarna i Leningrad.

Samma stund som nämdes vi Leningradbor också de ord som riktats till folkets ledare på valmötet. i valdistriktet Stalin i Leningrad den 15/11 1950. — Älskade Josif Vissarionovitj! Invånarna i Leningrad känna dagligen eder outtröttliga omsorg omsorg om vår stad, den store omsorg, och dess invånarnes liv och kultur. Vi tacka eder hjärtligt för allt detta, kära fader och lärare. Denna nyhet vunne oss att kamrat Stalins kärlek till Leningrad är oförändrad, att han med sin tidigare fadertlig omtanke följer livet i vår stad. Vad kan vara värdefullare för Leningradbor?

Det är så mycket som är förknippat med Stalins namn i vårt Leningrads liv och historia . . . En gång vid ett besök i Kirovs bostad i hans arbetsrum vände oss mitt emot oss. Det var ett stort, välbekant ansikte, som vi sett så ofta på porträtt och i bilder. Det förvånade oss att se det så nära. Det var ett ansikte, som vi kände sedan barndomen, ett ansikte som vi var vana att se i bilder och på porträtt. Det var ett ansikte, som vi kände sedan barndomen, ett ansikte som vi var vana att se i bilder och på porträtt. Det var ett ansikte, som vi kände sedan barndomen, ett ansikte som vi var vana att se i bilder och på porträtt.

KONSTKRÖNIKA

Svenska konstnärernas förening: Konstakademin.

Frans Timén: Färg och form.

Tage Hedqvist: Svensk-franska konstgalleriet.

Kjell Löwenadler: Konstnärshuset.

Folke Heybroek: Galerie Moderne.

Harald Fredrikson: Lilla gallériet.

Greta Fahlcrantz-Lindberg: 'Tre kvart.

Svenska konstnärernas förening tycks ha inträtt i en mer aktiv period i och med att den har funnit en lyckig form för sina utställningar, som visserligen inte återkommer årligen eller fullt regelbundet, men med inte alltför långa intervall. Det är tre år sedan den förra hölls. Det förvirrande inarmovitjl invånarna i Leningrad känna dagligen eder outtröttliga omsorg om vår stad, den store omsorg, och dess invånarnes liv och kultur. Vi tacka eder hjärtligt för allt detta, kära fader och lärare. Denna nyhet vunne oss att kamrat Stalins kärlek till Leningrad är oförändrad, att han med sin tidigare fadertlig omtanke följer livet i vår stad. Vad kan vara värdefullare för Leningradbor?

Det är så mycket som är förknippat med Stalins namn i vårt Leningrads liv och historia . . . En gång vid ett besök i Kirovs bostad i hans arbetsrum vände oss mitt emot oss. Det var ett stort, välbekant ansikte, som vi sett så ofta på porträtt och i bilder. Det förvånade oss att se det så nära. Det var ett ansikte, som vi kände sedan barndomen, ett ansikte som vi var vana att se i bilder och på porträtt. Det var ett ansikte, som vi kände sedan barndomen, ett ansikte som vi var vana att se i bilder och på porträtt. Det var ett ansikte, som vi kände sedan barndomen, ett ansikte som vi var vana att se i bilder och på porträtt.

OLLE NYMAN: Quai Malaquais.

i saklighet som i återhållen men ömsint känsla påminner han om läraren, men han är på sätt och vis strängare i sin form. Han tog under sin studietid i Paris vissa intryck av kubismen, men den blev för honom aldrig mer än en disciplin, ett medel att förenkla verklighetens former och därav konstruera bilden. Naturen är hans ständiga inspirationskälla, och oftast målar han sina bilder helt färdiga inför motivet. Man känner hans lyriska upplevelse av klippor och hav, luft, värmeångande sommarmarker och dyster barskog, men han nöjer sig inte med ett mer eller mindre flyktigt återgivande av subjektiva stämningar. Hans landskapsskildring syftar till större objektivitet och allmängiltighet. Det är ett måleri som i sitt avstående-gande såväl från yttig skicklighet som insmickrande kolorit och känsloöverseri stundom kan synas strävt och torrt, men det har egenskaper som man lär sig sätta värde på. Timén tränger verkligen in i landskapets struktur, bygger sin bildverkan på det system av vinkler och plan som bergen, trädens stammar, grenverk och volymer bildar, och över dennas ram sammanfattar stämning, denna bildvarp, väver han sitt färgmönster som en konstnärligt organiserad enhet. Det är ett måleri som har dekorativa kvaliteter, men som framför allt är märkligt som svensk landskapsskildring på senare år har Timén varit bosatt i Örebro, och många av de motiv som han nu visar är hämtade från Närkes bergslag, men om somrarna återvänder han med förkärlek till Bohuslän, vars blandning av kvarf och vekhet, allvarligt patos och kärv idyll tycks ligga särskilt väl till för hans temperament. Det mesta han visar är från det senaste decenniet, men utställningen, som fyller hela Färg och forms lokaler, ger också en återblick ända till 1915, en överskikt som redovisar ett konstnärskap som har hållit en ovanligt konsekvent och karaktärsfast linje.

FRANS TIMÉN: Skogen mörknar.

*

Bland våra dagars modernister tycks strandmotiv med nät och båtar samt tuppar — galliska eller slaktade — vara lika ofrånkomliga motiv som gitarrer och pipor var under kubismen. Hans landskapsskildringar, som ibland känsla påminner han om läraren, men han är på sätt och vis strängare i sin form. Han tog under sin studietid i Paris vissa intryck av kubismen, men den blev för honom aldrig mer än en disciplin, ett medel att förenkla verklighetens former och därav konstruera bilden. Naturen är hans ständiga inspirationskälla, och oftast målar han sina bilder helt färdiga inför motivet. Man känner hans lyriska upplevelse av klippor och hav, luft, värmeångande sommarmarker och dyster barskog, men han nöjer sig inte med ett mer eller mindre flyktigt återgivande av subjektiva stämningar. Hans landskapsskildring syftar till större objektivitet och allmängiltighet. Det är ett måleri som i sitt avstående-gande såväl från yttig skicklighet som insmickrande kolorit och känsloöverseri stundom kan synas strävt och torrt, men det har egenskaper som man lär sig sätta värde på. Timén tränger verkligen in i landskapets struktur, bygger sin bildverkan på det system av vinkler och plan som bergen, trädens stammar, grenverk och volymer bildar, och över dennas ram sammanfattar stämning, denna bildvarp, väver han sitt färgmönster som en konstnärligt organiserad enhet. Det är ett måleri som har dekorativa kvaliteter, men som framför allt är märkligt som svensk landskapsskildring på senare år har Timén varit bosatt i Örebro, och många av de motiv som han nu visar är hämtade från Närkes bergslag, men om somrarna återvänder han med förkärlek till Bohuslän, vars blandning av kvarf och vekhet, allvarligt patos och kärv idyll tycks ligga särskilt väl till för hans temperament. Det mesta han visar är från det senaste decenniet, men utställningen, som fyller hela Färg och forms lokaler, ger också en återblick ända till 1915, en överskikt som redovisar ett konstnärskap som har hållit en ovanligt konsekvent och karaktärsfast linje.

*

Bland våra dagars modernister tycks strandmotiv med nät och båtar samt tuppar — galliska eller slaktade — vara lika ofrånkomliga motiv som gitarrer och pipor var under kubismen.

TAGE HEDQVIST: Vid fruktstånd.

mens barndom, och kraftiga färger och grova linjer är lika vanliga nu som fördrivna toner i grått och brunt var då. Dessa moderna ingredienser saknas inte heller på *Tage Hedqvists* utställning i Svensk-franska konstgalleriet. Konstnären följer tydligen med intresse det mer eller mindre abstrakta bildbyggandet i Paris — man kan t. ex. i hans verk erinras både om Pignon och Estève —, men någon spetsfundig teoretiker är han inte. Han går ganska långt i utnyttjandet av den frihet i förhållande till verklighetens som de moderna formlerna erbjuder, men hans bilder är aldrig svårdechiffrerade, och det finns mycket av frisk verklighetsuppfevelse i dem. Det starkaste intrycket av hans utställning är rentav en ungdomligt sorglös och hänmingsfri målarglädje. Han drar upp sina kompositioner av rita linjer och hopnystade hyperbel- och parabelkurvor med schyang och kläm, och han är inte rädd för starka kontraster och granna färgeffekter. Som artist är han mer vital än sensibel. För min del tycker jag mest om när han är litet återhållsam som t. ex. i den dystert verkningsfulla interiören "Novemberdag, Paris", men jag imponeras också av hans många friska och i artistisk mening lustiga uppslag, t. ex. "Vrenskande hästar" och "Fiskelägre, afton", som vittnar om hans monumentala möjligheter. En utställning som gör ett glatt och litet tvigt intryck.

*

KJELL LÖWENADLER: Carl Gudmundsson i Vadstavik.

Kjell Löwenadler har ett ledigt handlag. Han har målat brett och flott och gärna briljerat med frapperta effekter inte minst i sina figurframställningar. Den utställning som han nu har öppnat i Konstnärshuset vittnar om en lovvärd självbesinning. Särskilt som porträttmåla-lare har han vunnit i gedigenhet utan att för den skull bli torr eller trång. Genrescenen" och de båda bilderna av Carl Gudmundsson är t. ex. präktiga och fredliga karaktärstiker. Som landskapsmålare har han väl också gått framåt, fastän färgskalan i hans pittoreskt hållna Dalalandskap är ganska tung och begränsad.

*

Folke Heybroek tyller gärna sina ytor med små prickar och streck av färg, så att det uppstår en broderiartad yteffekt. Ofta är den, t. ex. i "Stjärtjernor" och "Lanigård, Touraine", ganska distingerad i sin konsekvens och sin enkelhet, kolonistiska återhållsamhet, men man förstår ju att konstnären har börjat tröttna på allt detta prickande och streckande, som hotar att fastna i maner. På den utställning som han nu har öppnat i Galerie Moderne finns det åtskilliga saker i vilka han har givit sin pensel friare lopp, men kan rentav tala om någon

FOLKE HEYBROEK: Bygata, Touraine.

och get" skulle antagligen bäst komma till sin rätt om de utförda i stenmosaik, och ett motiv hämtat från en dikt av Kipling har blivit till en fyndig och lustig tapetkomposition.

*

Det måleri som *Harald Fredrikson* ställer ut i Lilla gallériet visar ordning och reda. Det har också dekorativa egenskaper, hållet som det är i klara färgplan med ren fläckverkan, men koloristiskt är det litet hårt och inte vidare känsligt.

*

I "Tre kvart", Lästmalcargatan 4, som dess värre bara kan tjäna som utställningslokal lördagar och söndagar, utställer *Greta Fahlcrantz-Lindberg*. Hon har undvikit porträtten denna gång. Ett par landskap från Bolaxerna gör ett ganska behagligt intryck, i figursakerna är de formella svagheterna mer i ögonen fallande, och några modernistiska försök i abstrakt riktning förstår jag mig inte alls på.

YNGVE BERG

Förskingrande stadsfogden sinnesundersöks.

Förre stadsfogden Erik Claesson, som häktats för fallaterna i Nellerohaka och Wohlfartska stiftelserna, skall omsesundersökas före rannsakningen. Beslut härom har nu fattats av Göteborgs rådhusrätt. (TT, Göteborg.)

DAGENS NYHETER
TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon: 22 40 00
Telegramadress: Dagenshetor, Postgiro 1 4516 (för annonser) nummer 1 2417 (för prenumeration)
Chefredaktör: Herbert Tingsten. (Träffas säkrast kl. 13.30—14.30)
Politisk huvudredaktör: Leif Ahlberg.
Redaktionschef och ansvarig utgivare: Sten Erdmann.
Dagens Nyheters Aktiebolag: Verkst. direktör: Helge Hedberg
PRENUMERATIONSPRISER
A Stockholmsupplagan.
Månad ... 8.25 Kvartal .. 15.25
Halvår .. 30.— Helår .. 60.—
ANNONSPRISLISTA
daterad 1/1 1951 tillhandahålles på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri, Stbim.

KONST
SVENSK-FRANSKA KONSTGALLERIET
Arsenalsgatan 9, Stockholm
TAGE HEDQVIST
Vard. 10—17.30. Lörd. 10—17. Fritt Sönd. 13—16. Entré 1:— kr.

Konstnärshuset
Smålandsgatan 7
Kjell Löwenadler
Vard. 11—17.30. Sönd. 13—17.

Konstsalong RÅLAMBSHOF
Norr Mälarstrand—Smedsuddsbacken
TORBJÖRN ZETTERHOLM
I morgon sista dagen.
Alla dagar 13—17. T. 50 15 16.

Gallerí Brinken
Snett emot Den Gyldene Freden
Märtha Bolin-Clason
Olle Blomberg. Erik Kjellman
Vard. 11—17, sönd. 13—16. 10 10 09

"en mycket ovanlig bok"
Sverre Holmsen
LYCKOFRUKTER
Internationell rapsodi
"... en mycket ovanlig bok ... en sällsynt human, förnuftig och riktig människas syn på de väsentliga tingen i tillvaron, som ibland har romanens, ibland självbiografins karaktär ... en färgstark, dynamiskt sydd, ibland stämningsmättat som Tahitis blåskimrande, troligen nästan, men alltid blixtrande intelligent." *Eva Berlin* i Arbetaren.
"... en serie skarpa, av djup social indignation vibrerande ögonblicksbilder ... innehållsrige serie är en tungvikter." *Sture Wahrlström* i AT.
Häft. 8.25 Inb. 11.—
LT:s FÖRLAG

HOLMSUNDS PLAST golvplattor
★
Lättstädade underhållsfria GOLV
Tillverkare:
HOLMSUNDS AKTIEBOLAG
HOLMSUND
ANSLUTET TILL SVENSKA CELLULOSA AKTIEBOLAGET
Försäljn. på Norrland: Holmsunds Aktiebolag; Övriga Sverige: Lamellgolv AB, Kungsg. 18, Sthlm

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.